

1 Δεκεμβρίου 2020

Προς
Δρ. Αδάμο Αδάμου
Πρόεδρο Βουλής των Αντιπροσώπων

Δημοσιοποίηση της «Λίστας Γιωρκάτζη» από τη Βουλή των Αντιπροσώπων

Αναφερόμαστε στην επιστολή σας ημερ. 19.11.2020 για το ως άνω ζήτημα. Έχουμε εξετάσει τα τιθέμενα από εσάς ερωτήματα με τη δέουσα προσοχή, καθότι αυτά άπτονται εξειδικευμένων ζητημάτων συνταγματικότητας. Τα απαντούμε κατωτέρω με τη σειρά που αυτά τίθενται.

1. Η Βουλή των Αντιπροσώπων είναι κυρίαρχο θεσμικό όργανο της κυπριακής πολιτείας, το οποίο έχει συσταθεί κατευθείαν εκ του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο καθορίζει τις εξουσίες της, τη σύνθεσή της και τον τρόπο λειτουργίας της (βλ. μεταξύ άλλων, Α. Emilianides, *Constitutional Law in Cyprus*, 2nd Ed, 2019, Δ. Μελισσάς, *Η Οργάνωση της Πολιτικής Εξουσίας στην Κυπριακή Πολιτεία: Το Εκλογικό Σώμα. Η Βουλή των Αντιπροσώπων*, Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Σάκκουλα, 1996, Κ. Τορναρίτης, *Η Κυπριακή Δημοκρατία και η Βουλή των Αντιπροσώπων της*, Λευκωσία, 1978, Α. Λοΐζου, *Σύνταγμα Κυπριακής Δημοκρατίας*, Λευκωσία, 2001). Ως θέμα αρχής η Βουλή έχει πλήρη εξουσία να καθορίζει τα του οίκου της, εκτός των περιπτώσεων που άλλως καθορίζεται στο Σύνταγμα (Κ. Τορναρίτης, 'Θέματα Σχετιζόμενα προς την Λειτουργίαν της Βουλής των Αντιπροσώπων' [1974] 4 *Κυπριακό Νομικό Βήμα*: 11-15).
2. Το άρθρο 73 του Συντάγματος κατοχυρώνει τη βασική αρχή σύμφωνα με την οποία η ΒτΑ ρυθμίζει κάθε θέμα της διαδικασίας της και λειτουργίας των υπηρεσιών της, με τον κανονισμό της. Αυτό συνιστά και αναγνώριση της αυτονομίας της έναντι των άλλων εξουσιών της πολιτείας, δυνάμει και της αρχής της διάκρισης των εξουσιών. Το άρθρο 61 του Συντάγματος προβλέπει πως η

 1

νομοθετική εξουσία της Κυπριακής Δημοκρατίας ασκείται από τη Βουλή για όλα τα θέματα, εξαιρουμένων εκείνων που ρητά υπάγονται στις κοινοτικές συνελεύσεις. Μετά την αυτοδιάλυση της ελληνικής κοινοτικής συνέλευσης και δυνάμει του περί Μεταβιβάσεως της Ασκήσεως των Αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Κοινοτικής Συνελεύσεως και περί Υπουργείου Παιδείας Νόμο 12/1965, οι νομοθετικές αρμοδιότητες της ελληνικής κοινοτικής συνέλευσης μεταβιβάστηκαν στη Βουλή. Σύμφωνα εντούτοις με παγιωμένη νομολογία του Ανώτατου Δικαστηρίου η άσκηση των εξουσιών της Βουλής θα πρέπει να συνάδει με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών (ενδεικτικά (Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου και άλλοι ν. Καραγιώργη και άλλων [1991] 3 ΑΑΔ 159).

3. Το άρθρο 179 (2) του κυπριακού Συντάγματος ρητά προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι
- «Ουδείς νόμος ή απόφασις της Βουλής των Αντιπροσώπων..... δύναται να είναι καθ' οιονδήποτε τρόπον αντίθετος ή ασύμφωνος προς οιαδήποτε των διατάξεων του Συντάγματος ή προς οποιαδήποτε υποχρέωση επιβάλλεται στη Δημοκρατία ως αποτέλεσμα της συμμετοχής της ως κράτους μέλους στην Ευρωπαϊκή Ένωση».*

Η πιο πάνω διάταξη σαφώς θέτει όρια στην άσκηση των εξουσιών της Βουλής. Η Βουλή υποχρεούται πάντοτε να ενεργεί εντός των ορίων που προδιαγράφει το Σύνταγμα και να μην λαμβάνει κατά συνέπεια αποφάσεις αντίθετες ή ασύμφωνες με οποιοδήποτε τρόπο με οποιαδήποτε διάταξη του Συντάγματος ή του ευρωπαϊκού δικαίου, το οποίο μετά την συνταγματική τροποποίηση που επέφερε ο ν. 127(Ι)/2006 κατέστη αναπόσπαστο τμήμα του υπέρτατου κανόνα της πολιτείας. Νόμος άρα και απόφαση της Βουλής που έτυχε της δημοσίευσης που απαιτεί το Άρθρο 82 τυγχάνει, παρεμπόμπτοντος, ελέγχου σε κατάλληλη δικαστική υπόθεση. Θεωρούμε όμως ότι η υποχρέωση της Βουλής (όπως και οποιουδήποτε άλλου οργάνου) να μην παραβιάζει τις διατάξεις του Συντάγματος είναι οπωσδήποτε πρωταρχική και δεν εξαρτάται απλώς από το κατά πόσο μια απόφασή της υπόκειται ή όχι σε έλεγχο συνταγματικότητας των νόμων. Ιδιαίτερα ως προς την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων το άρθρο 35 του

Κυπρ
9

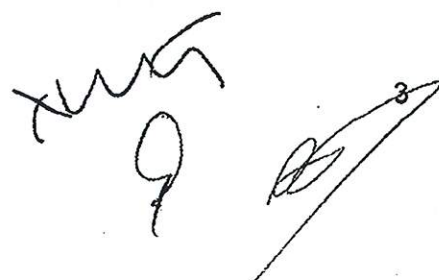

2

Συντάγματος καθορίζει και ρητά την πρωταρχική αρχή ότι οι νομοθετικές, εκτελεστικές και δικαστικές αρχές της Δημοκρατίας υποχρεούνται να διασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή των συνταγματικών δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών εκάστη εντός των ορίων της αρμοδιότητάς της.

4. Αδιαμφισβήτητα η Βουλή των Αντιπροσώπων έχει την εξουσία να λαμβάνει «αποφάσεις» που αφορούν στη λειτουργία αυτής και στην άσκηση των εξουσιών της. Το ερώτημα κατά πόσο δύναται να λαμβάνει «πολιτικές αποφάσεις» ως σώμα χρειάζεται εντούτοις περαιτέρω διευκρινίσεις. Δυνάμει του άρθρου 82 του Συντάγματος οι νόμοι και οι αποφάσεις της Βουλής των Αντιπροσώπων τίθενται σε ισχύ με τη δημοσίευσή τους στην επίσημη εφημερίδα, εκτός αν ορίζεται διαφορετική ημερομηνία στο νόμο ή απόφαση. Η δημοσίευση γίνεται με ενέργεια του Προέδρου της Δημοκρατίας. Το ερώτημα είναι κατά πόσο όμως αυτές δύνανται να θεωρηθούν ως «αποφάσεις» δυνάμει του άρθρου 82 του Συντάγματος που να οδηγούν σε δημοσίευσή τους. Στην απόφαση της Ολομέλειας στην αναφορά του *Προέδρου της Δημοκρατίας ν. Βουλή των Αντιπροσώπων* [1985] 3 ΑΑΔ 1429 αποφασίστηκε ότι η απόφαση της Βουλής που λήφθηκε λόγω διαφωνίας με τον χειρισμό του κυπριακού προβλήματος από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας συνιστούσε έκφραση πολιτικής βούλησης σχετικά με τον χειρισμό του κυπριακού προβλήματος. Επειδή όμως το κυπριακό ως εκ της φύσης του βρίσκεται εκτός του πλαισίου του Συντάγματος, η απόφαση της Βουλής δεν θα ήταν δυνατό να εκδοθεί από τον Πρόεδρο με δημοσίευση στην επίσημη εφημερίδα. Στην απόφαση του Τριανταφυλλίδη Π. εκ μέρους της πλειοψηφίας του Δικαστηρίου τονίστηκε πως η Βουλή είχε την εξουσία να λαμβάνει «πολιτικές αποφάσεις» κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της, πλην όμως παρόμοιες αποφάσεις δεν τυγχάνουν δημοσίευσης ως «αποφάσεις» εντός της έννοιας του άρθρου 82 του Συντάγματος.

Πιστεύουμε πως η ως άνω απόφαση της Ολομέλειας διά στόματος Τριανταφυλλίδη Π. καθιστά σαφές πως η Βουλή έχει κάθε δικαίωμα να λαμβάνει πολιτικής φύσης αποφάσεις, πλην όμως αυτές δεν δημοσιεύονται δυνάμει του

άρθρου 82 του Συντάγματος και δεν είναι διαπλαστικές δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, αλλά είναι διακηρυκτικού χαρακτήρα.

5. Ως προς τη δυνατότητα δικαστικού ελέγχου των εσωτερικών διαδικασιών της Βουλής των Αντιπροσώπων, θεμελιώδης είναι η απόφαση Νικολάου ν. Νικολάου [1992] 1 ΑΑΔ 1338, στην οποία η Ολομέλεια του Ανώτατου Δικαστηρίου διχάστηκε. Στην υπόθεση εξετάστηκε η συνταγματικότητα του περί της Πρώτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμου 95/89, ο οποίος τροποποίησε το άρθρο 111 του Συντάγματος δυνάμει του δικαίου της ανάγκης χωρίς τη συμμετοχή Τουρκοκυπρίων βουλευτών. 5 δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου έκριναν, μεταξύ άλλων, ότι η ύπαρξη κατάλληλης πλειοψηφίας της Βουλής των Αντιπροσώπων κατά την ψήφιση νόμου συνιστά στοιχείο της εσωτερικής τυπικής συνταγματικότητας του νόμου (*interna corporis*) το οποίο δεν μπορεί να ελεγχθεί από το Ανώτατο Δικαστήριο. Οι υπόλοιποι πέντε δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου διαφώνησαν. Με δεδομένη τη διαφωνία εξετάστηκε και η ουσιαστική συνταγματικότητα του ν. 95/89 και ο νόμος κρίθηκε ως συνταγματικός. Στη μεταγενέστερη απόφαση Κουλουντής, το Ανώτατο Δικαστήριο επιβεβαίωσε με σαφή πλειοψηφία 9 - 4 δικαστών ότι η Βουλή μπορεί να προβαίνει σε τροποποίηση των μη θεμελιωδών άρθρων του Συντάγματος με την αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 των Ελληνοκυπρίων βουλευτών. Το θέμα του συνταγματικού ελέγχου των εσωτερικών διαδικασιών της Βουλής των Αντιπροσώπων όμως δεν επανεξετάστηκε έκτοτε. Θεωρούμε ότι θα ήταν παρακινδυνευμένο να επιχειρήσει κάποιος να προβλέψει ποια θα ήταν η κατάληξη του Ανώτατου Δικαστηρίου σε ενδεχόμενη δικαστική διαδικασία αμφισβήτησης εσωτερικών διαδικασιών της Βουλής.

Προσθέτουμε πάντως πως αν και η Βουλή ρυθμίζει πρωταρχικά τα θέματα του «οίκου της», ως ήδη αναφέραμε πράττει αυτό δυνάμει του Συντάγματος και στην απόφαση Χριστόφιας και άλλοι ν. Βουλής των Αντιπροσώπων [1996] 3 ΑΑΔ 421 έγινε αποδεκτό ότι το Ανώτατο Δικαστήριο μπορεί να ερμηνεύσει τις συνταγματικές διατάξεις που άπτονται της άσκησης των εξουσιών της Βουλής ακόμα και κατόπιν

Χρυσόφιας

4

σχετικής αίτησης κοινοβουλευτικής ομάδας δυνάμει του άρθρου 149(β) του Συντάγματος προς το Ανώτατο Δικαστήριο.

6. Δεν έχουμε εντοπίσει από καταβολής Κυπριακής Δημοκρατίας διαδικασία έγερσης πολιτικής αγωγής κατά της Βουλής των Αντιπροσώπων με την οποία να ζητούνται αποζημιώσεις. Δεν είναι νοητό να ασκηθεί ποινική δίωξη κατά της Βουλής των Αντιπροσώπων ως οργάνου της πολιτείας. Αγωγή εξάλλου απ' ευθείας εναντίον απόφασης της Βουλής πέραν και ανεξάρτητα από το Άρθρο 172 του Συντάγματος, δεν υπήρξε. Δεν θεωρούμε ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων δύναται να υπαχθεί στο άρθρο 172 του Συντάγματος, ώστε η Δημοκρατία να καθίσταται υπόλογη για πράξεις ή παραλείψεις της. Αξίζει να σημειωθεί ότι το άρθρο 172 του Συντάγματος δεν ρυθμίζει τη γενική ευθύνη του κράτους από τη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, αλλά μόνο την ευθύνη του κράτους για ζημιογόνες άδικες πράξεις ή παραλείψεις των υπαλλήλων ή αρχών του. Η άδικη παράλειψη θα πρέπει να έχει διαπραχθεί από υπαλλήλους ή αρχές της Δημοκρατίας. Απαιτείται επομένως η υπαλληλική ιδιότητα κατά τρόπο περιοριστικό. Το κράτος δεν φέρει ευθύνη για πράξεις των οργάνων του, όπως η Βουλή των Αντιπροσώπων, ούτε και περιλαμβάνεται εντός του πεδίου του η ψήφιση νόμων ή αποφάσεων της Βουλής οι οποίοι δημοσιεύονται δυνάμει του Συντάγματος.
7. Είναι όμως συζητήσιμο κατά πόσο θα μπορούσε να θεμελιωθεί αξίωση για αποζημιώσεις λόγω ζημίας που προκλήθηκε από ενέργεια που δεν αφορά σε δημοσίευση νόμου ή απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 82 του Συντάγματος, αλλά θα βρισκόταν σε αντίθεση με ρητές διατάξεις του Συντάγματος ή του ευρωπαϊκού δικαίου που προστατεύουν ατομικά θεμελιώδη δικαιώματα και κατ' επέκταση κατά παράβαση των υποχρεώσεων της Βουλής ή των λειτουργών της δυνάμει του άρθρου 35 του Συντάγματος (Κ. Τορναρίτης 'Η Ευθύνη της Κυπριακής Δημοκρατίας εκ Ζημιογόνων Αδίκων Πράξεων ή Παραλείψεων των Υπαλλήλων ή Αρχών αυτής' 5 - 6 *Κυπριακό Νομικό Βήμα*: 3 - 13), τούτο μάλιστα ιδιαίτερα και της τριπενέργειας των ατομικών δικαιωμάτων που έχει αναγνωρίσει η νομολογία στην απόφαση Γιάλλουρος ν. Νικολάου [2001] 1 ΑΑΔ 558, αλλά και της

5

νομολογίας του ΕΔΔΑ που υπάγει εντός του πεδίου ευθύνης της Κυπριακής Δημοκρατίας και πράξεις των δικαστικών αρχών. Ως θέμα αρχής επομένως η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν φέρει αστική ευθύνη, με την επιφύλαξη που αναφέρουμε ανωτέρω.

8. Ως προς τους βουλευτές ατομικά, το άρθρο 83 του Συντάγματος προβλέπει πως οι βουλευτές δεν υπόκεινται σε ποινική δίωξη και δεν φέρουν αστική ευθύνη για οποιαδήποτε γνώμη εξέφρασαν ή ψήφο που έδωσαν στη Βουλή. Σύμφωνα με την κρατούσα πάντως άποψη που υπάρχει και στα συνταγματικά κείμενα άλλων κρατών κατά την ερμηνεία της εν λόγω διάταξης, αλλά και την ερμηνεία που είχε δώσει ο Τορναρίτης ως Γενικός Εισαγγελέας, η απόλυτη ασυλία καλύπτει μόνο δηλώσεις που γίνονται στη Βουλή με τη στενή έννοια του όρου και όχι π.χ. εντός του κτιρίου της Βουλής, όπως π.χ. σε δημοσιογραφική διάσκεψη. Διάφορα επιμέρους νομοθετήματα εξάλλου (π.χ. περί Αστικών Αδικημάτων Νόμος, Κεφ. 148) προβλέπουν για απόλυτο προνόμιο δηλώσεων που γίνονται με επίσημη ιδιότητα από τη Βουλή των Αντιπροσώπων.
9. Διευκρινίζουμε περαιτέρω πως η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν είναι διοικητικό όργανο και ως εκ τούτου οι αποφάσεις της δεν υπόκεινται σε προσφυγή δυνάμει του άρθρου 146 του Συντάγματος. Πράξεις νομοθετικής εξουσίας, ως και προπαρασκευαστικές ή επιβοηθητικές προς την άσκηση της νομοθετικής εξουσίας πράξεις εξαιρούνται του πεδίου του άρθρου 146 του Συντάγματος και σε κάθε περίπτωση δεν συνιστούν εκτελεστές διοικητικές πράξεις (βλ. ενδεικτικά *Mavrommatis v. The Land Consolidation Authority* [1984] 3 CLR 1006).
10. Στρεφόμενοι στην ουσία της απόφασης της Βουλής, από το ιστορικό της απόφασης 17.7.2020 προκύπτει πως κατά πλειοψηφία η Βουλή τάχθηκε υπέρ της άμεσης δημοσιοποίησης της λίστας. Θεωρήθηκε δε ότι απαιτείτο κατά το Άρθρο 82 του Συντάγματος δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα και για αυτό αποστάλθηκε στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ανέπεμψε (Άρθρο 51.1 και 140 του Συντάγματος) στις 29.7.2020 την απόφαση (μαζί με άλλους Νόμους που ψηφίστηκαν την ίδια ημέρα) για δύο λόγους: (α) ότι

κατ
2

αποτελεί «έκφραση πολιτικής βούλησης», μη προβλεπόμενη στο Σύνταγμα και μη αποτελούσα «απόφαση» που απαιτεί δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα και (β) Η απόφαση αυτή ως και σειρά άλλων Νόμων που ψηφίστηκαν στις 17.7.2020 λήφθηκαν με τη συμμετοχή και υπό την Προεδρία του τότε Προέδρου της Βουλής που όμως ασκούσε καθήκοντα (Άρθρο 36(2) του Συντάγματος) Προέδρου της Δημοκρατίας λόγω της απουσίας του στο εξωτερικό. Τότε δεν υπήρξε η οποιαδήποτε νομική αντίδραση ή αμφισβήτηση από τη Βουλή εντός των χρονικών πλαισίων που προβλέπονται στο Σύνταγμα, προς ανατροπή τέτοιας απόφασης / κρίσης του Προέδρου της Δημοκρατίας. Συνεπώς **έμμεσα πλην σαφώς** η ίδια η Βουλή αποδέχθηκε την εξ υπαρχής ακυρότητα της εν λόγω απόφασης, εφόσον η ίδια είχε αποστείλει την εν λόγω απόφαση για δημοσίευση. Συνεπώς θεωρούμε πως στη βάση των γεγονότων προκύπτει πως η ως άνω απόφαση δεν υφίσταται πλέον, αλλά ούτε και η εξουσιοδότηση που είχε δοθεί προς τον Πρόεδρο της Βουλής για να προχωρήσει σε δημοσιοποίηση της λίστας.

11. Θεωρούμε ότι ο Πρόεδρος της Βουλής δεσμεύεται από κάθε απόφαση που λήφθηκε νόμιμα από την Ολομέλεια της Βουλής. Ειδικά όμως η απόφαση 17.7.2020 ουσιαστικά θα πρέπει να θεωρηθεί ότι έπαυσε να έχει την όποια δεσμευτικότητα, κατά τα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω. Αν η Βουλή επιθυμεί να προχωρήσει σε δημοσιοποίηση της λίστας θα πρέπει να λάβει νέα δεσμευτική απόφαση με σαφές περιεχόμενο.

12. Ως προς το ερώτημα κατά πόσο η μη δημοσιοποίηση της λίστας επιβάλλεται για λόγους δημοσίου συμφέροντος και ιδιαίτερα ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων παρατηρούμε τα ακόλουθα:

- Όσα περιέχονται στη Λίστα εμπίπτουν στον ορισμό «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» του Άρθρου 2 του Νόμου 125(Ι)/2018 και του Άρθρου 4(1) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (GDPR), που καθορίζουν ως «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο («υποκείμενο των δεδομένων»). Το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή

7
Χ.Κ.Τ.
Σ.Κ.

έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμματικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου». (βλ. ενδεικτικά Rucker/Kugler, *New European General Data Protection Regulation*, Beck, Hart, Nomos, 2017).

- Η δημοσίευση της Λίστας συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθώς σύμφωνα με το άρθρο 2 (1) του Νόμου 125(Ι)/2018: «επεξεργασία» σημαίνει κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή».

- Ως Παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με το άρθρο Άρθρο 2 του Νόμου 125(Ι)/2018 και Άρθρο 4 του GDPR θεωρείται η παραβίαση της ασφάλειας που οδηγεί σε τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, μεταβολή, άνευ άδειας κοινολόγηση ή πρόσβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία.»

13. Όσον αφορά το ζήτημα του ότι ορισμένα στοιχεία που θα περιλαμβάνονται στη Λίστα δεν θα ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα και θα είναι ανακριβή ο GDPR αναφέρει στο άρθρο 5(δ) πως τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θα πρέπει να είναι ακριβή και, όταν είναι αναγκαίο, επικαιροποιούνται· πρέπει να λαμβάνονται όλα τα εύλογα μέτρα για την άμεση διαγραφή ή διόρθωση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι ανακριβή, σε σχέση με τους σκοπούς της επεξεργασίας («ακρίβεια»), ενώ το άρθρο 16 του GDPR αναφέρει πως το υποκείμενο των

χμτ
8

δεδομένων έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση τη διόρθωση ανακριβών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Έχοντας υπόψη τους σκοπούς της επεξεργασίας, το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να απαιτήσει τη συμπλήρωση ελλιπών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ άλλων μέσω συμπληρωματικής δήλωσης. Το άρθρο 82 του GDPR καθορίζει εξάλλου πως κάθε πρόσωπο το οποίο υπέστη υλική ή μη υλική ζημία ως αποτέλεσμα παραβίασης του παρόντος κανονισμού δικαιούται αποζημίωση από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή τον εκτελούντα την επεξεργασία για τη ζημία που υπέστη και πως κάθε υπεύθυνος επεξεργασίας που συμμετέχει στην επεξεργασία είναι υπεύθυνος για τη ζημία που προκάλεσε η εκ μέρους του επεξεργασία που παραβιάζει τον παρόντα κανονισμό. Ο εκτελών την επεξεργασία ευθύνεται για τη ζημία που προκάλεσε η επεξεργασία μόνο εφόσον δεν ανταποκρίθηκε στις υποχρεώσεις του παρόντος κανονισμού που αφορούν ειδικότερα τους εκτελούντες την επεξεργασία ή υπερέβη ή ενήργησε αντίθετα προς τις νόμιμες εντολές του υπευθύνου επεξεργασίας.

14. Είναι γεγονός ότι το άρθρο 5(α) του Νόμου 125(Ι)/2018 καθορίζει ότι: «*Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται και είναι νόμιμη όταν διενεργείται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στο πλαίσιο των εξουσιών της.*». Περαιτέρω ο GDPR δεν εφαρμόζεται σε δραστηριότητες που δεν άπτονται του δικαίου της ΕΕ. Θα μπορούσε επομένως κάποιος να ισχυριστεί ότι η ανακοίνωση της λίστας εντός της Βουλής στο πλαίσιο της άσκησης των εξουσιών της Βουλής δεν θα συνιστούσε αφ' εαυτού παραβίαση του GDPR ή της εναρμονιστικής αυτού νομοθεσίας. Περαιτέρω, το άρθρο 6(1)(ε) του GDPR προβλέπει πως η επεξεργασία είναι σύννομη εάν είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στον υπεύθυνο επεξεργασίας και οπωσδήποτε εν προκειμένω η Βουλή τεκμαίρεται ότι ασκεί δημόσια εξουσία προς το δημόσιο συμφέρον. Περαιτέρω αν και η εξαίρεση αφορά στην επεξεργασία που διενεργείται από τη Βουλή στο πλαίσιο της άσκησης των εξουσιών της, τούτο δεν καλύπτει τη

χμπ
9
?

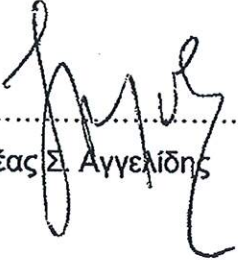
δημοσιοποίηση. Τυπικά θα μπορούσε να λεχθεί πως εφόσον π.χ. η ανακοίνωση του περιεχομένου της λίστας θα γίνει εντός της Βουλής κατά τη συνεδρία για παράδειγμα της Ολομέλειας, οπωσδήποτε αυτή θα καλυπτόταν από ασυλία, χωρίς πάντως η ασυλία να καλύπτει την περαιτέρω αναδημοσίευση εκτός Βουλής. Εντούτοις, το ζήτημα κατά την άποψή μας δεν είναι τυπικό, εφόσον ως αναφέραμε ανωτέρω η Βουλή των Αντιπροσώπων έχει έτσι κι αλλιώς δυνάμει του άρθρου 35 του Συντάγματος την υποχρέωση να διασφαλίζει τα ατομικά δικαιώματα και το GDPR και η εναρμονιστική νομοθεσία συνιστούν έκφανση του άρθρου 15 του Συντάγματος που κατοχυρώνει το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και επομένως πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ουσιαστικό ζήτημα.

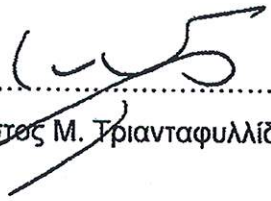
15. Δεν μας διαφεύγει πως η Βουλή, με την πολιτική διαμόρφωση της πολυκομματικής έκφρασης της επιθυμίας του κυρίαρχου λαού, δεν μπορεί να αγνοεί κατά πολιτική θεώρηση του ζητήματος, την αγωνία και αγανάκτηση του πολίτη περί τη διαφθορά / διαπλοκή. Ζητήματα δικαιωμάτων προστασίας των προσωπικών δεδομένων, θα πρέπει να σταθμιστούν με το ευρύτερο ζήτημα της συνταγματικής τάξης και του δημοσίου συμφέροντος. Το δικαίωμα αυτό στα πλαίσια του κοινοβουλευτικού ελέγχου δεν ασκείται στο κενό. Ιδιαίτερα όταν η ίδια η Βουλή διά του κοινοβουλευτικού ελέγχου μπορεί να καλέσει ενώπιον της για διευκρινήσεις τον Διοικητή της Κεντρικής ως και κάθε πολιτικά εκτεθειμένο πρόσωπο. Δεν μας διαφεύγει επίσης πως χωρίς να γίνεται αναφορά στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των ΠΕΠ που εξετάζει η Βουλή, η δημοσίευση ημιτελούς λίστας με επιλεκτικά δεδομένα, δεν θα εξυπηρετούσε ενδεχομένως τις αρχές της αναλογικότητας και της διαφάνειας. Οπωσδήποτε δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε ποια δεδομένα περιλαμβάνονται στην εν λόγω λίστα και σε ποια πρόσωπα αφορούν ώστε να είμαστε σε θέση να τοποθετηθούμε επί της ουσίας και ούτε και είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε τις συνέπειες της ενδεχόμενης επικαιροποίησης της λίστας.

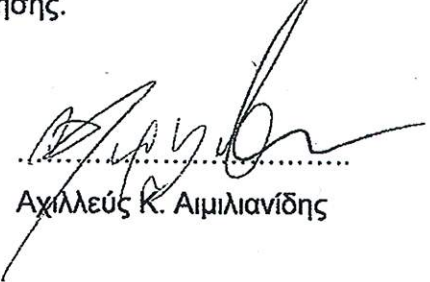
16. Στη βάση των ανωτέρω αρχών θεωρούμε πως η Βουλή δύναται, λαμβάνοντας υπόψη την λειτουργική της αυτονομία και το δημόσιο συμφέρον, σε συνδυασμό με την ανάγκη προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών και των προσωπικών

10
Χωρίς
9

δεδομένων, αλλά και των παραγόντων που αναφέρονται στις σελ. 5-6 της επιστολής σας, να προχωρήσει στην αναγκαία στάθμιση ώστε, αφού μελετήσει εκ νέου το ζήτημα, να λάβει σχετική δεσμευτική απόφαση. Συνειδητά αποφεύγουμε να τοποθετηθούμε ως προς οποιαδήποτε ζητήματα άπτονται καθαρά πολιτικών αποφάσεων και στάθμισης κρίσης από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, περιοριζόμενοι στις νομικές πτυχές του θέματος και μόνο, ως άλλωστε και ο ρόλος μας για σκοπούς παροχής της παρούσας γνωμοδότησης.

.....
Ανδρέας Σ. Αγγελίδης

.....
Χρίστος Μ. Τριανταφυλλίδης

.....
Αχιλλεύς Κ. Αιμιλιανίδης